

ment, i un manxó o rosca davant de la boca, que permet adaptar-hi un tub flexible on s'acobla el cartutx neutralitzador polivalent format per diversos estrats (cotó o cel·lulosa, carbó activat, permanganat potàsic, urotropina, calç sòdica, etc.) amb vàlvules que faciliten l'entrada i sortida de l'aire i una capa d'avís molt important en la qual reacciona el gas tòxic quan el filtre està esgotat, comunicant a l'aire un olor eteri que avisa al portador la necessitat de canviar el cartutx.

Contra les *arsines*, dites també *gasos esternutatoris* o *trencacaretas*, s'han emprat modernament uns filtres universals formats per substàncies que pretenen inutilitzar llur acció tòxica, retenint llurs molècules que, dotades de moviments brownians propis de les substàncies col·loïdals, passaven a través de les antigues masses filtrants, provocant continus esternuts, tos persistent, abundant secreció nasal i vòmits que obligaven la víctima a arrencar-se la careta, impossibilitant la seva acció protectora.

Quan per dificultats de diversos ordres no és possible adaptar a la població civil l'ús universal d'aparells de protecció individuals o refugis col·lectius, aconsellem neutralitzar els efectes esternutatoris o inflamatoris sobre la conjuntiva i pituitària de les *arsines clorades* amb aplicacions sobre la mucosa nasal de glicerina cocaïnitzada al 2 per 100, o bé una fórmula a base de Lanolina, 50 gr.; Vaselina, 50 gr.; Mentol, 2 gr.; Estovaïna, 5 gr., i Adrenalina, XX gotes, que pot substituir-se amb el producte *Estrictan*, que hom troba en totes les farmàcies.

Per als gasos llagrimògens com la *bromacetona*, la *cloracetofenona* i altres derivats del clor o brom, cal rentar els ulls amb solució alcalina (aigua bullida amb bicarbonat sòdic al 2 per 100) o bé permanganat potàsic a l'1 per 4.000, combatent la congestió de l'iris, secreció de llàgrimes i dolor ocular amb una pomada d'atropina o bé Oftalmolosa Antiséptica Sedant.

Si dissortadament hom esdevé víctima de gasos vesicants com el *sulfur d'etil diclorat* o la *iperita*, cal separar tot seguit l'atacat del lloc de l'accident i dels objectes impregnats pel gas, rentant-li les parts afectes del cos amb aigua calenta sabonosa o bé amb solució de permanganat potàsic a l'1 per 4.000 i els ulls amb aigua bicarbonatada al 3 ò 4 per 100, ensumant oli gomenolat al 5 per 100 i friccionant tot el cos amb una dèbil solució de clorur de calç, sense empastifar-lo amb cap oli ni pomada, puix que les grasses fixen la iperita. Els altres trastorns que poden produir aquests i altres agressius quí-

mics d'efectes més nocius i extensos ja requereixen un ràpid auxili facultatiu per a combatre ràpidament els símptomes més alarmants, encara que l'esdevenidor segurament ens reserva cruels sorpreses i un arsenal inesgotable d'elements destructors que l'enginy malèfic del savis s'afanya a arrencar de la Química, ciència meravellosa i noble que la perversitat humana ha convertit en la més mortífera de les armes amb què lluiten las nacions poderoses per destruir-se i anihilar-se mútuament.

CARETA CONTRA GASOS

HIGIA